

Vogels meestal leuk, soms lastig

Vogels op en om de golfcourse dragen bij aan de natuurbeleving van de golfers. Diverse simpele maatregelen kunnen meer vogels naar de baan lokken. Sommige soorten worden echter ook als schadelijk voor de grasmat beschouwd.

TEKST: HENK KROON – FOTO'S: BERT BEENS, PATRICK MEDEMA

De meeste golfers ervaren het golfspel als een sportieve uitdaging in een natuurlijke omgeving. Tijdens het spel is er tijd om de natuur op je in te laten werken. Het gras, de kruiden, de struiken en de bomen die in elk seizoen een eigen gezicht tonen zijn een onderdeel van de natuur. Het dierenleven zoals vlinders in de rough, een konijn in

de bosrand en de vogelgeluiden in het voorjaar, worden door velen hoog gewaardeerd. Vogels zijn overal, al zullen er andere soorten voorkomen op een bosbaan dan op een polderbaan. Vogels laten zich ook goed observeren, en met eenvoudige middelen kun je het voor een groot aantal soorten aantrekkelijk maken op en om de golfbaan.

Voedselrijk grasland

Op een golfbaan kom je verschillende biotopen tegen. Allereerst is daar het gras. Op de green en de fairway vinden merel, spreeuw en lijster voedsel zoals wormen, slakjes en insectenlarven. Met name in de vroege en late uren als er weinig spelers zijn, wordt er naar voedsel gezocht. Indirect helpen ze bij het

onderhoud van het gras. Ook de beregening speelt een rol. Het buiten de hole gelegen gras kan soms door verschraling-beheer omgevormd worden tot een bloemrijk grasland. Het is hier meestal te onrustig voor grondbroedende soorten, maar door de vele insecten die op de bloemen afkomen, kunnen mezen en grauwe vliegenvangers er achter de toretjes, spinnen en sprinkhanen aan. Als er na een aantal jaren van verschraling een soortenrijk grasland is ontstaan, wordt er meestal maar 1 of 2 keer per jaar gemaaid en wel ruim na de bloeitijd. Vele grassen en kruiden vormen zaden waar mussen, vinken en putters op af komen.

Kraaien en roeken worden als schadelijk beschouwd, omdat ze bij het zoeken naar voedsel nogal wat schade kunnen veroorzaken. Deze vogels mogen niet bestreden worden. Voor kraaien bestaat een uitzondering, indien er sprake is van economische schade bij boeren. De kraai mag dan geschoten worden.

Ruigte

Een overgang van het gras naar struiken of de bosrand kan bestaan uit ruigte. Hierin groeien hoogopgaande ruigtekruiden en kunnen bomen en struiken kiemen. Deze overgang, ook wel zoom genoemd, is een waar vogelparadijs. Door ruimte om bosschages tot zoom in te richten, (heel eenvoudig door slechts een keer per 3 jaar te maaien, een klepelaar volstaat al) zal de vogelstand enorm toenemen. Ruigtes bieden niet alleen veel voedsel, maar ook veel nestmogelijkheden. Het is daarom belangrijk om de ruigtes zodanig te situeren dat er een minimale kans op verstoring is.

Bomen en struiken

Begroeiingen met bomen en vooral struiken geven de meeste mogelijkheden om een aantrekkelijk vogellandschap te maken. Vogels zoeken voedsel, nestgelegenheid, een plek om zich te verschuilen of om in te vluchten, en een hoge plek om door zang het territorium af te baken. Vogels die een nestplaats zoeken,

willen vooral een plaats waar zij 2 tot 3 weken ongestoord kunnen broeden, daarna moeten de jongen enkele weken gevoerd worden. Dit is een zeer gevaarlijke tijd, eksters en kraaien zijn zeer geïnteresseerd in de nesten van zangvogels. Tenslotte moeten de jongen bij het uitvliegen spitsroede lopen (of vliegen) ten opzichte van de natuurlijke vijanden. Een goede nestplek is dus goud waard. Struiken met een dichte structuur van takken en doorns, eventueel in het najaar met bessen zijn aantrekkelijk. Alleenstaande bomen kunnen door aanplant van klimmende struiken ook worden opgewaardeerd. Zo is een zwarte elzenboom met hop voor een winterkoning ideaal, terwijl een oude fruitboom met een klimmende roos (kiftsgate) voor vogels en mensen aantrekkelijk is.

Waterpartijen

Waterpartijen zijn op de meeste golfbanen aanwezig. Soms in de vorm van vijvers als onderdeel van het spel, terwijl bij andere laaggelegen banen de wateroppervlakte aanzienlijk kan zijn. In dit laatste geval kan er zich een populatie watervogels zich op de baan vestigen. Nu worden meerkoeten, futen en wat eenden aantrekkelijk gevonden, maar als er veel eenden, zwanen of zelfs ganzen zich permanent vestigen, wordt het een ander verhaal. Doordat deze soorten van het gras vreten, en daarbij met hun grote poten en de mest de grasmat kunnen vernielen, zijn deze soorten in aantallen niet gewenst. Voer deze vogels dan ook nooit bij en leg geen gunstige nestplekken aan. Bij water van enige oppervlakte

Bomen en struiken die bepaalde vogels aantrekken

<i>Berk</i>	<i>Boomklever</i>
<i>Braam</i>	<i>Pimpelmees</i>
<i>Eik</i>	<i>Gaai</i>
<i>Hazelaar</i>	<i>Grote bonte specht</i>
<i>Lijsterbes</i>	<i>Merel</i>
<i>Meidoorn</i>	<i>Koperwiek</i>
<i>Pruim</i>	<i>Goudvink</i>
<i>Vlier</i>	<i>Zwartkop</i>
<i>Vogelkers</i>	<i>Spreeuw</i>
<i>Vuurdoorn</i>	<i>Kramsvogel</i>

Een paar meerkoeten, eenden, zwanen of ganzen is leuk, maar wanneer deze zich permanent vestigen in grote aantallen, is het een ander verhaal. Ze vreten gras en vernielen met hun grote poten en mest de grasmat. Voer deze vogels dan ook nooit bij en leg geen gunstige nestplekken aan.

kan het gunstig zijn om een grotere oevervegetatie te laten ontstaan. Oeverzones met planten als riet, lisdodde en gele lis zijn voor veel (riet)vogels een geschikte biotoop. Maai niet jaarlijks al dit riet maar ga uit van bijvoorbeeld een tweejaarlijkse cyclus. Denk ook aan werkuitvoering in het goede seizoen. In het algemeen is de winterperiode tot half maart de beste tijd. Daarna begint het broedseizoen.

Drinkplaats

In hoger gelegen gebieden met weinig oppervlaktewater kan een waterpartij voor veel dieren als drinkplaats belangrijk zijn. Soms is dit water door een te

steil talud of door de aanwezigheid van beschoeiing het water niet toegankelijk voor kleine zangvogels. Dit is eenvoudig op te lossen door op een relatief ondiep deel met het storten van een vracht grind een ideale drink- en badplaats te maken. Creëer diepten van 0 tot 5 cm. U zult er verstand van staan hoe snel deze plek door vogels wordt ontdekt en gebruikt.

Nestkasten

Het ophangen van nestkasten en het bijvoeren in de winter zijn uitstekend geschikt om vogels naar de baan te lokken en ze tot broeden te verleiden. Er zijn zeer veel verschillende nestkasten voor allerlei vogelsoorten. Zelfs kasten

voor uilen en vleermuizen. Belangrijk zijn de grootte en vorm van de invliegopening, de beste plaats om ze op te hangen en het schoonmaken na de broedtijd in verband met parasieten. Het best kunt u hiervoor informatie inwinnen bij Vogelbescherming in Zeist; zij heeft ook allerlei nestkasten te koop. Om deze en andere vogelvriendelijke maatregelen op uw baan te waarborgen kan er een vogelwerkgroep uit eigen leden of uit de omgeving worden samengesteld. 🇳🇱

Henk Kroon en Bert Beens zijn werkzaam bij IPC Groene Ruimte. Wanneer u denkt aan de optimalisatie van uw golfbaan neem dan contact op met IPC Groene Ruimte voor advisering en training op maat. www.ipcgroen.nl of (026) 355 01 00.

Met nestkasten ophangen kun je diverse vogelsoorten naar je baan lokken. Welke nestkast voor welke vogel is, kun je via www.vogelbescherming.nl te weten komen. Door te klikken op 'vogels kijken' en dan 'vogels in de tuin' kun je ook zelf aan de gang om een nestkast te maken.

Door bepaalde bomen en struiken te planten, bloemrijke graslanden en ruigten te creëren kun je meer vogels op de golfbaan krijgen.